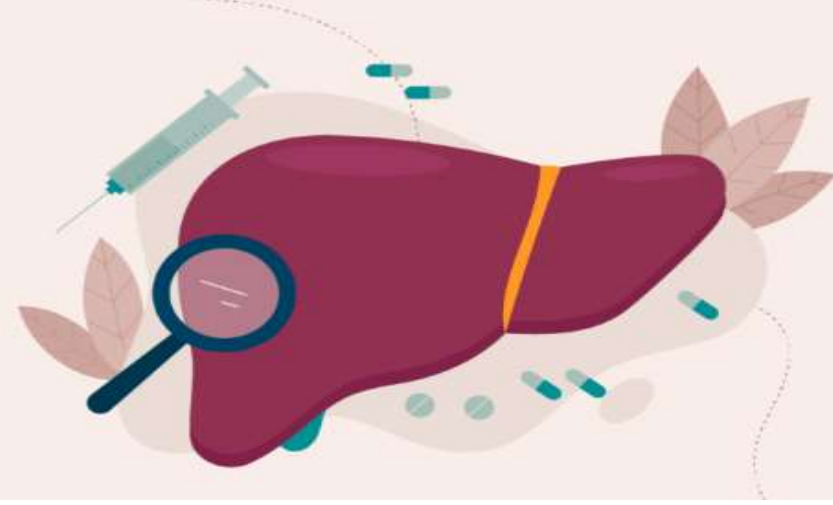


KLİMİK HEPATİT AKADEMİSİ 2026

13-15 ŞUBAT 2026
Adalya Elite Lara / Antalya



VİRAL HEPATİTLERDE AKILCI İLAÇ KULLANIMI

DR. ALPER TAHMAZ

ANTALYA EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ

Akılcı İlaç Kullanımı

- Akılcı İlaç Kullanımı (AİK) tanımı ilk defa 1985 yılında Kenya'da Dünya Sağlık Örgütü toplantısında yapılmıştır.
 - Kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre
 - Uygun ilacı
 - Uygun süre ve dozda
 - En düşük fiyata
 - En kolay yoldan sağlayabilmeleri olarak tanımlanmıştır.
- Bu kriterlerden bir veya daha fazlasının sağlanamaması durumu ise akılcı olmayan ilaç kullanımı (AOİK) olarak tanımlanır.

World Health Organization. The Rational Use of Drugs: Report of Conference of Experts on Nairobi, Kenya, 25- 29 November;1985

Ülkemiz Akılcı İlaç Kullanımı

- Sağlık Bakanlığı bünyesinde, akılcı ilaç kullanımı ile ilgili çalışmaları ilk olarak **2010** yılında **Akılcı İlaç Kullanımı Birimi** kurulması ile başlamış.
- **2012** yılında **Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu** Bünyesinde:
 - **Akılcı İlaç Kullanımı, İlaç Tedarik Yönetimi ve Tanıtım Dairesi** kurulmuş
- **Akılcı İlaç Kullanımı Ulusal Eylem Planı (2014-2017)** oluşturulmuş.
- AİK ve kanıta dayalı tıp konusunda hekimlerimize yönelik “**Türkiye Akılcı İlaç Kullanımı Bülteni**” hazırlanmıştır. **İlk sayısı 1 Ekim 2014** tarihinde olmak üzere aylık olarak bu bültenler **www.titck.gov.tr** ve **www.akilciilac.gov.tr** web adreslerinde yayımlanmakta ve ayrıca aile hekimlerimize e-posta olarak da iletilmektedir.

Akılcı Antiviral Kullanımı Nedir?

- Kişinin hastalığı ve bireysel özellikleri de göz önüne alınarak
 - Uygun endikasyonda
 - Uygun ilacın
 - Uygun doz ve doz aralığında
 - Uygun sürede
 - Uygun yoldan
 - Uygun tedavi süresinde
- Topluma maliyeti de göz önüne alınarak en uygun maliyetli tedavinin BAŞLANMASIDIR.

-
- DSÖ'nün tahminlerine göre
 - İlaçların **%50'sinden fazlası** uygun olmayan şekilde reçetelenmekte, dağıtılmakta veya satılmaktadır.
 - Tüm hastaların **yarısı da** ilaçlarını **doğru şekilde** kullanmamaktadır.

■ Akılcı ilaç kullanımı www.akilciilac.gov.tr/?lang=tr-TR ArchDis Child 2013; 98: 503-509.

Uygun Olmayan İlaç Kullanımı Şekilleri

- Çoklu ilaç kullanımı
- İlaçların gereksiz ve aşırı kullanımı
- Klinik rehberlere uyumsuz tedavi seçimi
- Piyasaya yeni çıkan ilaçların uygunsuz tercihi
- İlaç kullanımında özensiz davranılması (uygulama yolu, süre, doz..)
- Uygunsuz kişisel tedavilere başvurulması
- Gereksiz ve uygunsuz vitamin kullanımı
- Bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürünlerin kullanımı
- İlaç-ilaç etkileşimleri ve besin-ilaç etkileşimlerinin ihmal edilmesi

Akılcı Olmayan İlaç Kullanımı Sonuçları

- AİK kriterlerinden bir veya daha fazlasına uymayan ilaç kullanımları akılcı olmayan ilaç kullanımı (AOİK) olarak değerlendirilir.
- Hastaların tedaviye uyumunun azalmasına,
- Tedavi başarısızlığına,
- Hastalıkların uzaması veya tekrarlamasına,
- Komplikasyonların artmasına,
- Yan etkilerin artmasına,
- İlaç etkileşimlerine,
- Bazı ilaçlara karşı direnç gelişmesine,
- Tedavi maliyetlerinin artmasına neden olur.

Sorumluluk Sahibi Taraflar

- Hekim
- Eczacı
- Hemşire
- Diğer sağlık personeli
- Hasta/ hasta yakını
- Üretici
- Düzenleyici Otorite
- Diğer (Medya, Akademi vb.)

DSÖ Tarafından Akılcı İlaç Kullanımının Teşvik Edilmesi İçin Önerilen 12 Temel Müdahale

- 1. İlaç kullanım politikalarını koordine edecek ve bunların etkilerini izleyecek kurum
- 2. Eğitim denetim ve karar alma süreçlerinin desteklenmesine yönelik Klinik Tanı ve Tedavi Rehberlerinden yararlanma
- 3. İlk seçenek tedavileri esas alan temel ilaçlar listesi oluşturma
- 4. Bölgelerde ve hastanelerde ilaç ve tedavi kurulları kurma
- 5. Mezuniyet öncesi müfredat programında probleme dayalı farmakoterapi eğitimi vermeyi sağlama
- 6. Bir gereklilik olarak hizmet içi sürekli tıp eğitimleri düzenlenmesi

*WHO Policy Perspectives on Medicines; September 2002

DSÖ Tarafından Akılcı İlaç Kullanımının Teşvik Edilmesi İçin Önerilen 12 Temel Müdahale

- 7. Kurumsal çerçevede izleme, denetim ve geri bildirim sistemlerinin geliştirilmesi
- 8. İlaçlar konusunda bağımsız (tarafsız bilgi) bilgi kaynaklarını kullanma
- 9. Kamuoyunun ilaçlar hakkında eğitilmesi
- 10. Etik olmayan mali girişimlerden sakınılması
- 11. Uygun ve zorunlu düzenlemeleri hayata geçirme
- 12. İlaçların ve personellerin mevcudiyetini güvence altına almaya yönelik yeterli devlet harcamalarının sağlanması



Antibiotics

Antivirals

Antifungals

Antiparasitics



www.akilciilac.gov.tr

TEŞEKKÜRLER

Dr. Alper TAHMAZ